

Utlåtande om revideringen av anvisningen för hörande vid lagberedning

Ärende: VN/12575/2023

Inlämnat via e-tjänsten utlåtande.fi 15.1.2025.

UPPGIFTER OM REMISSINSTANSEN

1. Organisation:

organisation, förening eller annan organisation inom tredje sektorn eller annan aktör

ARBETSGRUPPENS BEDÖMNINGSPROMEMORIA

2. Alternativ 1 för anvisningen om remisstiden:

Den nuvarande huvudregeln för remisstiden (minst 6 veckor, i omfattande projekt minst 8 veckor och under en allmän semesterperiod anledning att förlänga den) bibehålls och i anvisningen beskrivs mer konkret än tidigare förutsättningarna för avvikelser från huvudregeln.

Jag understöder förslaget som sådant

Motiveringar

FDUV betonar att en tillräckligt lång remisstid är en grundförutsättning för att intresseorganisationer ska ha möjlighet att ge utlåtanden och blir hörda.

FDUV representerar svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer. Det här är en utsatt grupp i samhället som har svårt att få sin röst hörd i det politiska beslutsfattandet. För att säkerställa att även minoritetens röst hörs behövs intresseorganisationer som FDUV. En tillräckligt lång remisstid är särskilt viktigt att trygga i dessa tider när den statliga finansieringen av social- och hälsovårdsorganisationerna minskar. Nedskärningarna kommer att försämra våra

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

möjligheter att bevaka vår målgrupps intressen. Samtidigt genomförs stora nedskärningar i den sociala tryggheten som enligt social- och hälsovårdsministeriets sammantagna konsekvensbedömning kommer att drabba låginkomsttagare och personer med funktionsnedsättning. Det skulle därför ur ett demokratiperspektiv vara problematiskt att förkorta remisstiderna. FDUV anser därmed att den nuvarande huvudregeln för remisstiden bör bibehållas.

4. Alternativ 2 för anvisningen om remisstiden:

Som ny huvudregel för remisstiden definieras minst 5 veckor (i omfattande projekt minst 7 veckor, under en allmän semesterperiod anledning att förlänga tiden, möjligheter till avvikelse från huvudregeln på samma sätt som i alternativ 1 ovan).

För att trygga rätten att delta bedöms vid den fortsatta beredningen av den nya anvisningen om det är nödvändigt att ändra de rekommendationer i utkastet som ska iaktas frivilligt och som underlättar att ge utlåtanden till principer som i princip ska iaktas i alla projekt (t.ex. förhandsanmälan om remissförfarandets ämne och tidpunkt samt färdighetsnivån för konsekvensbedömningen och specialmotiveringen).

Jag motsätter mig förslaget

Motiveringar

FDUV understöder inte förslaget. En tillräckligt lång remisstid säkerställer att utlåtanden och lagberedningen håller hög kvalitet. En tillräckligt lång remisstid behövs för att vi ska hinna bekanta oss med lagförslaget och ha tillräckligt med tid för att samla in våra medlemmars synpunkter samt för att författa själva utlåtandet. Problematiskt har också varit att flera lagförslag på senare tid inte har publiceras på svenska, trots att det är ett av nationalspråken. Detta har inneburit att FDUV varit tvungna att använda tid och resurser för att översätta det centrala innehållet till svenska så att det ska vara möjligt för oss att höra svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga. FDUV som svenskspråkig intresseorganisation och den svenskspråkiga befolkningen har därmed satts i ojämlig ställning gentemot finskspråkiga organisationer och medborgare.

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

5. Alternativ 3 för anvisningen om remisstiden:

Som ny huvudregel för remisstiden definieras minst 4 veckor (i omfattande projekt minst 6 veckor, under en allmän semesterperiod anledning att förlänga tiden, möjligheter till avvikelse från huvudregeln på samma sätt som i alternativ 1 ovan).

För att trygga rätten att delta bedöms vid den fortsatta beredningen av den nya anvisningen om det är nödvändigt att ändra de rekommendationer i utkastet som ska iakttas frivilligt och som underlättar att ge utlåtanden till principer som i princip ska iakttas i alla projekt (t.ex. förhandsanmälan om remissförfarandets ämne och tidpunkt, färdighetsnivån för konsekvensbedömningen och specialmotiveringen, höranden i ett tidigare skede av beredningen samt diskussionsmöte under remisstiden).

Jag motsätter mig förslaget

Motiveringar

FDUV understöder inte förslaget med hänvisning till svaren på frågorna 2 och 4.

FÖRBEREDELSE – REKOMMENDATIONER

29. Rekommendation – I förberedelsefasen bör hörandet åtminstone om bedömningspromemorian eller den övriga slutrapporten ordnas på finska och svenska, om ärendet har särskilt stor betydelse för Åland eller stor betydelse för landets svenskspråkiga befolkning.

I allmänhet är det tillräckligt att det finns tillgång till ett svenskt referat av bedömningspromemorian.

Jag understöder förslaget med ändringar

Motiveringar

Gällande anvisningarna för hörande angående användningen av svenska och Åland vill FDUV betona att det handlar om en viktig demokratifråga för den svenskspråkiga befolkningen. Vi understryker vikten av att lagförslag och andra liknande dokument även finns tillgängliga på svenska för att möjliggöra faktiskt deltagande för den

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

svenskspråkiga befolkningen. Det här är viktigt med tanke på Åland, men har stor betydelse för hela den svenskspråkiga befolkningen i Finland. FDUV anser att det i samband med samtliga muntliga och skriftliga höranden alltid ska vara möjligt att uttala sig på svenska.

Gällande denna rekommendation föreslår FDUV att höranden ordnas på svenska även gällande lagförslag som berör de grundläggande rättigheterna, vilket borde förtydligas i rekommendationen. Denna rekommendation samt rekommendationen ”Rekommendation - Hörandena i samband med den egentliga beredningen ska ordnas också på svenska, om ärendet har särskilt stor betydelse för Åland eller stor betydelse för landets svenskspråkiga befolkning.” borde förstärkas till principer för att trygga jämlikheten mellan nationalspråken.

EGENTLIG BEREDNING – REKOMMENDATIONER

38. Rekommendation – Hörandena i samband med den egentliga beredningen ska ordnas också på svenska, om ärendet har särskilt stor betydelse för Åland eller stor betydelse för landets svenskspråkiga befolkning.

Jag understöder förslaget med ändringar

Motiveringar

Se motiveringar under fråga 29.

BILAGOR

68. Kommentarer om bilagan om språken vid hörandet

FDUV föreslår även att remissrundan inleds först när allt material finns översatt till svenska, annars försätts svenskspråkiga i en sämre position än de finskspråkiga. Om det svenskspråkiga materialet mot förmodan publiceras senare, behöver det tydligt framgå ur anvisningarna att svarstiden för de svenskspråkiga utlåtandena måste förlängas. Beredningen av lag borde heller inte gå vidare innan den svenska utlåtanderundan avslutats, eftersom risken annars är att utlåtandena inte beaktas.

Enligt FDUV:s erfarenhet varierar praxisen idag. Om det svenska materialet publiceras i ett senare skede och de svenskspråkiga aktörerna inte får längre svarstid, försätts svenskspråkiga i en sämre position än finskspråkiga. I många fall är även remisstiden ett ypperligt tillfälle att kommentera missar i översättningen, vilket är en annan orsak till att en tillräckligt lång svarstid är viktig. Även Justitiekanslern har uppmärksammat att det förekommer skillnader mellan de finsk- och svenskspråkiga lagtexterna i de regeringspropositioner som lämnas till riksdagen

FDUV

Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi

<https://oikeuskansleri.fi/sv/-/felaktigheter-i-svensksprakiga-lagforslag-som-beretts-vid-olika-ministerier>).

FDUV lyfta upp vikten av att ministerier kartlägger vilka svenskspråkiga intressentgrupper som bör höras för att få tillräcklig insyn i frågor som har betydelse för den svenskspråkiga befolkningen. Det här innebär bland annat att man måste säkerställa att svenskspråkiga intressentgrupper får utlåtandebegäran i dessa frågor. Detta behöver lyftas tydligt upp i anvisningarna, eftersom FDUV har erfarenhet av att svenskspråkiga intressentgrupper inte alltid får begäran om utlåtande i de frågor som berör den svenskspråkiga befolkningen. Vi som representerar den svenskspråkiga befolkningen har viktig kunskap och insyn i de språkliga konsekvenserna som behöver lyftas upp i samband med remissrundan. En grundlig bedömning av de språkliga konsekvenserna förbättrar även lagberedningens kvalitet.

Övrig respons om anvisningen om hörande

71. Övriga kommentarer om utkastet till anvisningen om hörande

FDUV betonar vikten av att anvisningarna särskilt beaktar förutsättningarna för utsatta grupper att få sin röst hörd. Det är välkommet att anvisningarna uppmärksammar skyldigheten enligt FN:s funktionshinderkonvention att höra personer med funktionsnedsättning genom de organisationer som representerar de, vilket borde vara en viktig utgångspunkt i anvisningarna.

Avslutningsvis vill även FDUV lyfta upp vikten av att det reserveras tillräckligt med tid och resurser för lagstiftningsarbetet, inklusive översättning till svenska, eftersom de utgör viktiga förutsättningar för kvalitativ lagberedning.

FDUV är en riksomfattande intresseorganisation för svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras närstående. Förbundet representerar tio lokalföreningar samt riksföreningen för personer med intellektuell funktionsnedsättning Steg för Steg. FDUV har ca 2900 medlemmar, men betjänar närmare 5000 personer runt om i Svenskfinland.

Helsingfors 15.1.2025

Annette Tallberg-Haahtela
verksamhetsledare

Vanessa Westerlund
sakkunnig inom påverkansarbete

FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A, FI-00250 Helsingfors
09 434 23 60 | fduv@fduv.fi

Storalånggatan 60, FI-65100 Vasa
06 319 56 52 | fduv.vasa@fduv.fi